

УДК 342.56:342.3

М. І. Горбач
здобувач кафедри конституційного,
адміністративного права та соціально-гуманітарних дисциплін
Інституту права та суспільних відносин
Університету «Україна»

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Кожен суб'єкт адміністративно-правових відносин має свій адміністративний статус, і суб'єкти публічної адміністрації не є виключенням із цього правила. Тож, на основі чинних адміністративних норм права та законодавства, пов'язаного з цією сферою, ми проаналізуємо особливості правового статусу суб'єктів публічної адміністрації та здійснимо характеристику кожного з них.

В умовах проведення новітньої адміністративної реформи щодо переходу всіх сфер суспільного життя на стандарти ЄС правовий статус суб'єктів публічної адміністрації перебуває в площині постійних змін та оновлень. Якість надання реєстраційно-адміністративних послуг безпосередньо залежить від визначення статусу публічних реєстраторів та їх місця в системі органів публічного адміністрування.

Слід зауважити, що забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини є прямим обов'язком держави. Цей обов'язок забезпечується та реалізується через суб'єктів публічної адміністрації, тому, щоб з'ясувати, яким чином та які додаткові елементи адміністративно-правового статусу найбільше впливають на його реалізацію, нам потрібно з'ясувати особливості правового статусу суб'єктів публічної адміністрації.

Проблематику поняття особливостей правового статусу суб'єктів публічної адміністрації, вивчали такі вчені: В. Авер'янов, О. Бандурка, В. Бевзенко, Ю. Битяк, І. Голосніченко, В. Гращук, Н. Гудима, Є. Додіна, С. Ківалов, С. Козуліна, В. Колпаков, А. Комзюк, А. Куліш, А. Кухарчук, Д. Мандичев, Н. Нижник, М. Орзіх, О. Рябченко, В. Селіванов, С. Тюрін, О. Харитоновна, О. Харченко та ін. Однак ці вчені торкались цього питання лише опосередковано, досліджуючи більш загальні чи спеціальні суспільні відносини.

Мета статті – на основі теорії адміністративного права, аналізу відповідних нормативно-правових вітчизняних і зарубіжних актів, праць учених та інших джерел з'ясувати особливості правового статусу суб'єктів публічної адміністрації.

Під поняттям «публічна адміністрація» розуміють: сукупність державних і недержавних суб'єктів публічної влади, ключовими структурними елементами якої є: а) органи виконавчої влади; б) виконавчі органи місцевого самоврядування [1, с. 41].

На думку Т. Кравцової та А. Солонар, публічна адміністрація – це певним чином побудована система органів державної виконавчої влади та виконавчих органів місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та інші суб'єкти, наділені адміністративно-управлінськими функціями, які діють з метою забезпечення як інтересів держави, так і інтересів суспільства в цілому. При цьому їй притаманні властивості, які відрізняють її від інших державних утворень і які можна побачити у визначенні цього поняття. Діяльність усіх державних органів базується на певних принципах, не є виключенням і публічна адміністрація, вона також діє відповідно до певних принципів – верховенства права, гуманізму, законності, демократизму, професійної компетентності, відповідальності тощо [2, с. 523].

Професор В. Малиновський трактує термін «публічна адміністрація» як сукупність державних і недержавних суб'єктів публічної влади, ключовими структурними елементами якої є органи виконавчої влади та виконавчі органи місцевого самоврядування [3, с. 18]. Академік В. Авер'янов публічну адміністрацію розглядав як сукупність органів виконавчої влади та органів виконавчого самоврядування, підпорядкованих політичній владі, які забезпечують виконання закону та здійснюють інші публічно-управлінські функції [4, с. 117]. Професор В. Колпаков розкриває термін «публічна адміністрація» як систему організаційно-структурних утворень, які на законних підставах набули владних повноважень для їх реалізації в публічних інтересах. Усе це зумовлює необхідність розглядати теорію публічної адміністрації як методологічну основу адміністративного права і використовувати її поняття як базове у формуванні адміністративно-правових відносин [5, с. 36].

Тому, проаналізувавши вищезазначену інформацію, слід визначити, що публічна адміністрація – це сукупність державних суб'єктів публічної адміністрації, що виконують власні чи делеговані владні повноваження, об'єднаних спільною метою та компетенцією для здійснення комплексу дій, спрямованих на забезпечення прав, свобод та законних інтересів суспільства.

Професор В. Галуцько визначив, що публічний інтерес – це важливі для значної кількості фізичних і юридичних осіб потреби, які відпо-

відно до законодавчо встановленої компетенції забезпечуються суб'єктами публічної адміністрації [6]. А також зазначив, що в умовах сьогодення до суб'єктів публічної адміністрації належать: 1) органи виконавчої влади; 2) органи місцевого самоврядування; 3) об'єднання громадян та інші суб'єкти під час здійснення делегованих через закон адміністративних функцій; 4) посадові й службові особи всіх вищезазначених суб'єктів [7, с. 7].

Професори О. Петришин та М. Цвік розуміють під типом правового регулювання характеристику загальної спрямованості впливу права на суспільні відносини залежно від того, який із засобів правового регулювання лежить в його основі – дозвіл чи заборона [8].

Таким чином, розрізняють два типи правового регулювання: загально-дозволеній і спеціально-дозволеній. У разі застосування загально-дозволеного типу правового регулювання можливість певної соціальної поведінки зумовлюється відсутністю її прямої юридичної заборони. А якщо такої заборони не передбачено, то така поведінка вважається правомірною, тобто в цьому разі використовується юридична формула: дозволено все, крім того, що заборонено. Під час обрання спеціально-дозволеного типу правового регулювання вихідним є нормативне положення, згідно з яким дозволяються лише ті форми поведінки соціальних суб'єктів, що безпосередньо визнаються правовими нормами як припустимі. У цьому разі діє інша юридична формула: заборонено все, крім того, що дозволено [9].

Отже, дані типи правового регулювання відрізняються кардинально різні за своєю сутністю підходи до юридично-значущих суспільних відносин, а тому не можуть бути втілені для врегулювання однакової сфери соціальної діяльності. Іншими словами, загально-дозвольний тип правового регулювання означає: «дозволено все, крім того, що прямо заборонено законом». Інший тип правового регулювання (спеціально-дозвольний) несе у своїй сутності іншу ідеологію «заборонено все, крім того, що прямо дозволено законом».

Професор Р. Мельник під поняттям «влада» розуміє реалізовану здатність суб'єкта влади впливати на рішення, дії чи бездіяльність фізичних і юридичних осіб та визначати юридичну долю об'єктів неживої природи. Зазначений вплив може здійснюватися у відкритий (безпосередньо) або прихований (опосередковано) спосіб. На його думку, публічна влада характеризується такими особливостями: суверенітетом, який означає незалежність реалізації публічної влади від бажання чи небажання об'єктів влади; загальністю, яка означає, що публічна влада поширює свій вплив на все суспільство або його частину; авторитетністю, тобто її визначенням суспільством та його членами; фінансовою забезпеченістю, яка дося-

гається за рахунок установа податків, зборів та інших обов'язкових платежів; нормативним регулюванням суспільних відносин, що дістає вияв у можливості публічної влади видавати загальнообов'язкові правила поведінки; волевим характером впливу, який виявляється в тому, що вплив публічної влади має внутрішній, духовний аспект, тобто заснований на волі суб'єкта реалізації влади [10].

Зміст та межі діяльності суб'єктів публічної адміністрації в Україні встановлюються і регулюються нормами національного і міжнародного права, які також визначають основні та другорядні критерії розмежування законних можливостей здійснення діяльності різними суб'єктами публічної адміністрації [10].

Відповідно до статті 6 Конституції України органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України. У частині 2 статті 19 зазначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [10; 11]. Якщо суб'єкти публічної адміністрації не виконують перелічені обов'язки, в силу вступає принцип взаємної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації та об'єктів публічного управління, який означає, що держава й невіддані особи пов'язані взаємокореспондуючими правами й обов'язками. Порушення однією зі сторін своїх адміністративно-правових обов'язків тягне за собою юридичну відповідальність. Так, держава зобов'язана відшкодувати людині завдану матеріальну та моральну шкоду (ст. 56 Конституції України) [7; 10; 11].

М. Цуркан вважає, що правовий статус суб'єктів публічної адміністрації – це закріплена в нормативних актах сукупність взаємозалежних та взаємообумовлюючих функціональних інструментів (компетенція) і статичних якостей (цільовий, організаційно-структурний компоненти), необхідних для повноцінної участі цих суб'єктів в адміністративно-правових відносинах, для забезпечення досягнення соціального ефекту [12].

Зокрема, правовий статус будь-якого суб'єкта публічної адміністрації може бути представлений так: основою є організаційно-структурний компонент, який взаємодіє з цільовим компонентом (мета та завдання діяльності суб'єкта публічної адміністрації) та компетенцією (функції, адміністративні повноваження та обов'язки) [10].

Таким чином, правовий статус публічної адміністрації – це цілісна, структурована, загальна, універсальна категорія, що характеризує роль публічної адміністрації в здійсненні нею передбаченої законодавством адміністративної діяльності.

При цьому треба пам'ятати, що публічним суб'єктом – учасником адміністративно-правових відносин може бути не держава взагалі, а посадові особи й органи публічної влади, що виконують виконавчі функції всередині держави. Однак різноманітні юридичні відносини встановлюються між людьми і лише між людьми, і в адміністративно-правових відносинах суб'єктами можуть бути лише люди. Тим самим публічна влада не може стати суб'єктом адміністративного права в певній безособовій формі. Публічними суб'єктами адміністративного права є люди – посадові особи, наділені цією владою. Поряд із цим публічна влада може надаватися в силу закону не тільки окремим посадовим особам, а й об'єднанням осіб, організованим певним чином – публічним юридичним особам. До останніх, зокрема, належать Кабінет міністрів України, міністерства, відомства, органи місцевої державної адміністрації, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян тощо. Такі об'єднання постають в адміністративно-правових відносинах як самостійні суб'єкти права (публічні юридичні особи). Вони можуть вступати у відносини з приватними особами, з іншими посадовими особами органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також і між собою [7].

Для початку почнемо з основного суб'єкта публічної адміністрації – Президента України. Звичайно, всі повноваження Президента України так чи інакше пов'язані з публічною адміністрацією, оскільки мета діяльності Президента під час реалізації будь-яких його повноважень збігається з метою реалізації самої публічної адміністрації – забезпечення законності, прав та свобод громадян. Наприклад, здійснюючи помилування, Президент України не виступає як суб'єкт адміністративного права, оскільки відсутній публічний інтерес у відносинах, що виникають при цьому, а підписуючи закони, він виступає як суб'єкт конституційного права. Інтерес представляють лише ті повноваження, які безпосередньо спрямовані на реалізацію функцій публічної адміністрації [13].

Згідно з Конституцією Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина (ст. 12) [11].

Як визначив професор В. Галунько, Президент України є провідним суб'єктом публічної адміністрації, який здійснює адміністративно-правове регулювання (адміністрування) у сфері оборони країни, міжнародних відносин, призначення і контролю за діяльністю голів державних місцевих адміністрацій тощо. У тому числі адміністративно-правовий статус інституту Президента України має подвійний характер: по-перше, для галузі адміністративного права конституційні повноваження Президента України щодо гаран-

тування державного суверенітету, територіальної цілісності України, дотримання конституції, прав і свобод людини та громадянина є вихідними положеннями, які мають розвиватися наукою адміністративного права та безпосередньо забезпечуватись органами і посадовими особами виконавчої влади та місцевого самоврядування; по-друге, деякі повноваження глави держави щодо формування органів виконавчої влади, контролю за їх діяльністю, забезпечення національної безпеки тощо дають підстави вважати, що інститут Президента в Україні законодавчо є таким, що наділений функціями виконавчої влади [7].

Зокрема, адміністрація Президента України виконує такі основні функції: 1) здійснює аналіз політичних, економічних, соціальних, гуманітарних та інших процесів, що відбуваються в Україні і світі, готує за його результатами для подання на розгляд Президентів України пропозиції з питань формування та реалізації внутрішньої і зовнішньої політики держави, спрямованої на забезпечення додержання конституції, прав і свобод людини і громадянина, державного суверенітету, територіальної цілісності України; 2) здійснює підготовку пропозицій щодо здійснення керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави та вносить їх на розгляд Президентів України, забезпечує здійснення Президентом України представництва держави в міжнародних відносинах; 3) бере участь в опрацюванні пропозицій щодо запобігання та нейтралізації загроз національній безпеці України, здійснення Президентом України керівництва у сфері національної безпеки і оборони України, виконання ним повноважень голови Ради національної безпеки і оборони України, контролю за реалізацією заходів у цій сфері, забезпечує здійснення повноважень у сфері контролю за діяльністю Збройних сил України, інших військових формувань; 4) забезпечує підготовку проектів послань Президента України до народу, щорічних і позачергових послань Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України, оприлюднює такі послання; 5) забезпечує взаємодію Президента України з Верховною Радою України, Кабінетом міністрів України, правоохоронними, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян (у тому числі політичними партіями, професійними спілками), підприємствами, установами, іншими організаціями, сприяє підвищенню ефективності такої взаємодії тощо [13].

Таким чином, Президент України є провідним, публічним суб'єктом публічної адміністрації, який у своїй діяльності регулює адміністративно-правові відносини у сфері оборони країни, міжнародних відносин, призначення і контролю за діяльністю голів державних місцевих адміні-

страцій та інших суспільно-державних правових відносин, спрямованих на забезпечення прав та свобод громадян.

Іншим провідним суб'єктом публічної адміністрації є органи виконавчої влади та їх посадові особи. Зокрема, саме вони контролюють захист прав громадян, відповідно до законодавства України.

Виконавча влада – це одна з гілок державної влади, основним призначенням якої є організація виконання законів та інших нормативно-правових актів, реалізація внутрішньої та зовнішньої політики держави, охорона прав і свобод людини і громадянина, що здійснюється через побудовану на принципі вертикальної підпорядкованості систему спеціально створюваних і наділених відповідною компетенцією органів. Тому виконавча влада є одним із центрів політичної влади; вона є підзаконною, тобто спрямованою на виконання законів та інших актів законодавства, визначених конституцією держави; універсальною за обсягом повноважень з точки зору предметів відання; побудована на принципі вертикальної підпорядкованості; характеризується безперервністю діяльності [16].

Кожен орган виконавчої влади (далі – ОВВ), діючи від свого імені та за дорученням держави, має певний адміністративно-правовий статус, є носієм відповідних повноважень юридично-владного характеру, реалізація яких забезпечує його досягнення у виконавчо-розпорядчій та іншого виду публічній діяльності. ОВВ наділені необхідною оперативною самостійністю, що виражається в їх компетенції – предметах відання, правах, обов'язках, територіальних межах діяльності кожного окремого органу [9]. Компетенція ОВВ полягає в певному обсязі державної діяльності, що покладений на конкретний орган, або коло питань, передбачених законодавством, які цей орган має вирішувати в процесі практичної діяльності [9].

За суб'єктами діяльності органи виконавчої влади України представлені системою органів державної влади у складі: 1) Кабінету міністрів України; 2) міністерств та інших центральних органів виконавчої влади; 3) місцевими органами виконавчої влади (обласні, районні адміністрації, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, Рада міністрів АРК, а також територіальні органи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади) [16].

За характером компетенції ОВВ поділяються на органи загальної, галузевої, спеціальної та предметної компетенції. Органи загальної компетенції – це органи, які в межах підвідомчої їм території здійснюють адміністративно-правове регулювання (управління та координацію) підконтрольних їм органів галузевої чи функціональної компетенції. Вони несуть відповідальність за стан справ на відповідній території (України, об-

ласті, району, міста). Прикладами органів загальної компетенції є Кабінет міністрів України та місцеві державні адміністрації. Органи галузевої компетенції реалізують державну політику у відповідній галузі. Таким органами є міністерства, на які покладається визначення пріоритетних напрямів розвитку відповідної сфери, забезпечення нормативно-правового регулювання у визначеній сфері тощо. Органи спеціальної (функціональної) компетенції забезпечують реалізацію державної політики в одній чи декількох сферах шляхом надання адміністративних послуг, державного нагляду (контролю), узагальнення практики застосування законодавства, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів. Органами предметної компетенції є адміністрації державних підприємств, установ, які керують діяльністю відповідних підприємств та установ [7].

Правовий статус органів виконавчої влади полягає в правах та обов'язках, пов'язаних з адміністративно-правовим регулюванням (управлінням та координацією) підконтрольних їм органів галузевої чи функціональної компетенції, що покликані на створення належних умов для забезпечення прав та свобод громадян.

Відповідно, до основних завдань Кабінету міністрів України належать: 1) забезпечення державного суверенітету та економічної самостійності України, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави, виконання Конституції та законів України, актів Президента України; 2) вжиття заходів щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина, створення сприятливих умов для вільного і всебічного розвитку особистості; 3) забезпечення проведення бюджетної, фінансової, цінової, інвестиційної, в тому числі амортизаційної, податкової, структурно-галузевої політики; політики у сферах праці та зайнятості населення, соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування; 4) розроблення і виконання загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, культурного розвитку, охорони довкілля, а також розроблення, затвердження і виконання інших державних цільових програм; 5) забезпечення розвитку і державної підтримки науково-технічного та інноваційного потенціалу держави; 6) забезпечення рівних умов для розвитку всіх форм власності; здійснення управління об'єктами державної власності відповідно до закону; 7) здійснення заходів щодо забезпечення обороноздатності та національної безпеки України, громадського порядку, боротьби зі злочинністю, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; 8) організація і забезпечення провадження зовнішньоекономічної діяльності, митної справи; 9) спрямування та координація роботи міністерств, інших

органів виконавчої влади, здійснення контролю за їхньою діяльністю (ст. 2) [17].

Таким чином, адміністративно-правовий статус Кабінету міністрів України регламентується Законом України від 27 лютого 2014 р. № 794-в «Про Кабінет міністрів України». Зокрема, в ньому визначено положення, які розкривають порядок утворення та припинення діяльності КМУ, структуру, компетенцію, завдання, повноваження, що регулюють правові відносини між людьми в різних сферах суспільного життя.

Система центральних органів виконавчої влади є складовою частиною системи органів виконавчої влади. Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконують окремі функції з реалізації державної політики. Повноваження міністерств, інших центральних органів виконавчої влади поширюються на всю територію держави. До центральних органів виконавчої влади входять державні служби, агентства та інспекції [7].

І. Кулішко зазначив, що в країнах-учасницях ЄС під «міністерством» розуміють основний різновид центральних органів виконавчої влади, що має дві основні ознаки: 1) відповідає за розроблення державної політики; 2) очолюється членом уряду – політиком, а не державним службовцем [18].

Згідно із Законом України від 17 березня 2011 р. № 3166-ві міністерство є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Кабінетом міністрів України сферах, проведення якої покладено на Кабінет міністрів України Конституцією та законами України. Міністерство очолює міністр України, який є членом Кабінету міністрів (п. 1, 2 ст. 6) [19].

Міністерство здійснює свої повноваження безпосередньо та через свої територіальні органи на місцях. Міністерство в межах своїх повноважень видає накази, які підписує міністр України. Накази міністерства, які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, ухвалюються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Накази міністерства нормативно-правового змісту підлягають державній реєстрації. Територіальні органи міністерства діють на підставі положень, що затверджуються міністром [19].

Основними завданнями міністерства є: забезпечення нормативно-правового регулювання; визначення пріоритетних напрямів розвитку; інформування та надання роз'яснень щодо здійснення державної політики; узагальнення практики застосування законодавства, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення та внесення

в установленому порядку проектів законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету міністрів України на розгляд Президентів України та Кабінету міністрів України; забезпечення здійснення соціального діалогу на галузевому рівні (п.1 ст. 7) [19].

Міністерство для виконання покладених на нього завдань має право: 1) залучати до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, зокрема на договірній основі, а також працівників центральних і місцевих органів виконавчої влади; 2) одержувати інформацію, документи і матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб; 3) скликати наради, створювати комісії та робочі групи; 4) користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними, зокрема урядовими, системами зв'язку й комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами [19].

Отже, адміністративно-правовий статус міністерства полягає у здійсненні визначених законодавством України прав та обов'язків, які покликані на втілення державної політики будь-якої сфери, а також у контролі за діяльністю інших центральних органів виконавчої влади, які перебувають у його підпорядкуванні, що визначені Президентом України.

Враховуючи позиції вчених-адміністративістів щодо елементів правового статусу, та з огляду на чинне законодавство до основних юридичних елементів адміністративно-правового статусу публічних осіб відносимо адміністративні права та обов'язки. До додаткових елементів ми включаємо: порядок і підстави виникнення та припинення адміністративної правосуб'єктності, що включає в себе адміністративно-правові аспекти створення та легалізації публічних осіб; завдання публічних осіб; адміністративну відповідальність у цій сфері, яка за суб'єктивним складом поширюється як на них самих, так і на інших осіб.

До суб'єктів публічної адміністрації також відносяться інші органи виконавчої влади, особливості яких полягає в тому, що вони, на відміну від міністерства, не мають права видавати нормативно-правові акти.

Відповідно до теорії адміністративного права: державна служба – це центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики шляхом надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам в одній чи декількох сферах адміністративно-правового регулювання; державне агентство – це центральний посередницький (між відповідним міністерством і об'єктами державного управління) орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики шляхом реалізації управлінських

функцій у сфері використання державного майна та надання адміністративних послуг у відповідній сфері адміністративно-правового регулювання; державна інспекція – це центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики шляхом здійснення нагляду (контролю) за дотриманням і виконанням законодавства різними об'єктами публічного управління у відповідній сфері адміністративно-правового регулювання [7].

Тож, адміністративно-правовий статус центральних органів виконавчої влади полягає в правах та обов'язках, що пов'язані з реалізацією державної політики у визначеній законодавством сфері, наданні адміністративних послуг, здійсненні державного контролю за дотриманням законодавства, виконанням управління об'єктами державної власності та інших повноважень, що належать до їх компетенції.

Таким чином, підґрунтям (основою) адміністративно-правового статусу суб'єктів публічної адміністрації є норми адміністративного права, зовнішнім виразом яких є джерела адміністративного права, які визначають правосуб'єктність, адміністративні обов'язки і права та адміністративну відповідальність суб'єктів адміністративного права.

Отже, особливостями правового статусу суб'єктів публічної адміністрації є:

1) те, що вони являються взаємопов'язаним комплексом юридично закріплених адміністративних прав та обов'язків, установлених на основі адміністративно-правових норм позитивного та негативного характеру, що мають загальний, універсальний характер для всіх однорідних учасників адміністративно-правових відносин;

2) невід'ємними елементами адміністративно-правового статусу, суб'єктів публічної адміністрації є адміністративні права та обов'язки, а адміністративна відповідальність є основним додатковим елементом їхнього статусу, без якого їх функціонування втрачає будь-який сенс.

3) адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації обов'язково проявляється в потенціальній взаємодії з іншими суб'єктами і об'єктами права, що здійснюється на основі норм адміністративного права з метою забезпечення прав, свобод або/та законних інтересів за умови недопущення створення передумов щодо порушення засвічених цінностей інших суб'єктів права.

Таким чином, за змістом адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації – це взаємопов'язаний комплекс юридично закріплених адміністративних завдань (функцій), адміністративних прав та обов'язків, установлених на основі адміністративно-правових норм, а також адміністративної відповідальності позитивного (яка реалізується владними суб'єктами адміністративного права) і негативного характеру

(яка накладається на суб'єктів адміністративного права), що мають загальний, універсальний характер для всіх однорідних учасників адміністративно-правових відносин.

Література

1. Славко Т. Публічна адміністрація. Словник термінів / Т. Славко. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/metodser/179/15.pdf>.
2. Кравцова Т. Поняття та принципи діяльності публічної адміністрації / Т. Кравцова, А. Солонар // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 522–525.
3. Малиновський В. Стан і перспективи адміністративної реформи в Україні / В. Малиновський // Наукові праці чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер. : «Політологія». – 2013. – Вип. 200. – С. 18–22.
4. Авер'янов В. Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії / В. Авер'янов // Право України. – 2003. – № 5. – С. 117–122.
5. Колпаков В. Про публічні адміністрації / В. Колпаков // Право України. – Київ, 2003. – № 5. – С. 28–31.
6. Галунько В. Публічний інтерес в адміністративному праві / В. Галунько // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 178–182.
7. Галунько В. Адміністративне право України / В. Галунько, В. Курило, С. Короєд. – Херсон: Гринь Д.С., 2015. – Т. 1. : Загальне адміністративне право. – 272 с.
9. Петришин О. Загальна теорія держави і права : [підручник] / О. Петришин, С. Погребняк, В. Смородинський. – Харків: право, 2015. – 368 с.
10. Мельник Р. Загальне адміністративне право : [навч. посіб.] / Р. Мельник, В. Бевзенко. – Київ : Ваіте, 2014. – 376 с.
11. Конституція України. Верховна Рада України : Закон від 28.06.1996 р. № 254к. 96-вр. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72.
12. Цуркан М. Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів : [монографія] / М. Цуркан. – Харків. – 2010. – С. 51.
13. Коломоєць Т. Адміністративне право України : [підручник] / Т. Коломоєць. – Вид. 2-ге, змін і доп. – Київ : Істина, 2012. – 528 с.
14. Рибалка Н. Адміністративно-правові аспекти діяльності президента України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Н. Рибалка. – Київ., 2009.
15. Совгирь О. Конституційне право України. Повний курс : [навч. посіб.] / О. Совгирь, Н. Шукліна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2012. – 544 с.
16. Погорілко В. Конституційне право України : [підручник] / В. Погорілко, В. Федоренко. – 2-ге видання, перероблене та доопрацьоване. – Київ, 2015.
17. Про Кабінет міністрів України. Верховна Рада України : Закон від 27.02.2014 р. № 794-vii // Офіційний вісник України. – 14.03.2014 р. – № 20. – С. 23. – Ст. 619.
18. Коліушко І. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні : монографія / І. Коліушко. – Київ : Факт, 2002. – С. 49.
19. Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади» // Голос України. – 09.04.2011. – № 65.

Анотація

Горбач М. І. Особливості правового статусу суб'єктів публічної адміністрації. – Стаття.

У статті з'ясовано особливості правового статусу суб'єктів публічної адміністрації та встановлено, що за змістом адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації – це взаємопов'язаний комплекс юридично закріплених адміністративних завдань (функцій), адміністративних прав та обов'язків, установлених на основі адміністративно-правових норм, а також адміністративної відповідальності позитивного (яка реалізується владними суб'єктами адміністративного права) і негативного характеру (яка накладається на суб'єктів адміністративного права), що має загальний, універсальний характер для всіх однорідних учасників адміністративно-правових відносин.

Ключові слова: адміністративна послуга, адміністративно-правовий статус, особливості адміністративно-правового статусу, поняття правового статусу, публічна адміністрація, суб'єкт адміністративного права.

Аннотация

Горбач М. И. Особенности правового статуса субъектов публичной администрации. – Статья.

В статье выяснены особенности правового статуса субъектов публичной администрации и установлено, что по содержанию административно-правовой статус субъектов публичной администрации – это взаимосвязанный комплекс юридически закрепленных административных задач (функций), административных прав и обязанностей, установленных на основе адми-

нистративно-правовых норм, а также административной ответственности положительного (реализующаяся властными субъектами административного права) и отрицательного характера (накладывающаяся на субъектов административного права), которая имеет общий, универсальный характер для всех однородных участников административно-правовых отношений.

Ключевые слова: административная услуга, административно-правовой статус, особенности административно-правового статуса, понятие правового статуса, публичная администрация, субъект административного права.

Summary

Horbach M. I. Features of the legal status of subjects of public administration. – Article.

The article clarifies the peculiarities of the legal status of the subjects of public administration and establishes that the content of the administrative and legal status of the subjects of public administration is an interconnected set of legally-assigned administrative tasks (functions), administrative rights and duties established on the basis of administrative law, as well as administrative-responsibility of the positive (which is realized by the authorities of administrative law) and the negative character (which is imposed on the subject administrative law), which is a common, universal character for all members of similar administrative relations.

Key words: administrative service, administrative-legal status, peculiarities of administrative-legal status, concept of legal status, public administration, subject of administrative law.